

Verkiezingsprogramma Omzien! Limburg

Omzien!

Politiek met gezond verstand

Inhoud

Voorwoord	4
Inleiding	6
Visie	7
De toekomst van Limburg:	8
Omzien naar mensen!	8
Omzien naar werk en economie	9
Omzien naar de boer en onze voedselvoorziening	12
Omzien naar natuur, landschap en schoon water	13
Omzien naar onze cultuur, tradities én elkaar!	15
Omzien naar een leven lang leren	16
Omzien naar gezondheid	17
Omzien naar duurzame energie en mobiliteit	18
Omzien naar..... nieuwe politiek, democratie en dualisme	20
Omzien naar waardig wonen	21
Omzien naar een veilige leefomgeving	22

Voorwoord

Door oprichtster Emma Palmen

'Ik heb het nog nooit gedaan dus ik denk dat ik het wel kan'. – Pippi Langkous

Met die woorden begon een aantal jaren geleden een nieuwe episode in mijn leven. Een turbulente tijd lag achter mij – en ons als gezin – waarin de rug recht houden al een opgave op zich was. Het leven moest weer van voren af aan opgebouwd gaan worden, een flinke uitdaging.

Nu moet deze inleiding geen boehoe verhaal worden, verre van dat. Het leven zit zo voor vrijwel iedereen in elkaar. Je probeert iets, je klimt hoog, valt diep of het komt helemaal niet van de grond. Soms lukt iets en soms niet. We hebben allemaal onze levenservaringen met ups en downs. *What doesn't kill you makes you stronger* is een mooi gezegde, een cliché maar waar. De ervaringen uit die tijd hebben mij in de politiek juist enorm geholpen. Politiek is een stuk gemakkelijker wanneer je weet wat er leeft onder mensen dan wanneer je in een machtstorentje zit.

Er is in ieder geval één ding dat we allemaal gemeen hebben, we moeten het doen met de lijn die de overheid voor ons uitzet ook al zijn we het er niet altijd over eens; het zijn de kaders waarbinnen we moeten werken, leven, recreëren, liefhebben en groeien. Dat moeten we met elkaar doen en dat is in de huidige tijd best een opgave. Er liggen behoorlijk wat crises die opgelost moeten worden en volgens mij is er nog nooit een tijd geweest waarin mensen zo lijnrecht tegenover elkaar hebben gestaan dan nu. Met name de coronaperiode heeft een flink gat geslagen in ons hele zijn. Plots kregen we te maken met een overheid die verregaande restricties oplegde, dwingend met grote gevolgen voor veel mensen.

De basis die gelegd werd voor het oprichten van Omzien! kwam echter niet alleen voort uit onvrede over de coronaperiode, het was een optelsom van vele zaken. Bijvoorbeeld het afwezig zijn van echte democratie en dualisme, de macht lijkt vaak belangrijker dan de mensen waar je het voor doet. Wie kent niet 'de functie elders' of 'geen actieve herinnering'. Er lijkt een toxische politieke omgeving te ontstaan waarin men elkaar niet meer vertrouwt, waar macht het meest belangrijk lijkt. De toeslagenaffaire, en de manier waarop bijvoorbeeld de provincie Groningen een hoge prijs betaalt voor de welvaart van Nederland zoals dat eerder gebeurde met de mijnbouw in Limburg. En nu de stikstofproblematiek, de asielproblematiek, personeelsproblemen, milieuproblemen. En dichterbij huis natuurlijk de wissel van het college in de Provincie door de integriteitkwesities. U mag het rustig weten, ik was het goed zat, viel van de ene verbazing in de andere en dacht heel vaak 'als dit het is dan hoeft het van mij niet meer'.

Nu is schreeuwen aan de zijkant of weglomen gemakkelijk maar zeker niet de oplossing. Dus daarom is er nu Omzien! In alle realiteit maar met veel enthousiasme en betrokkenheid is er een begin gemaakt. Daarbij krijg ik steun van Lizette Lemmens, tot voor kort lid van Groen Links. Ik ben haar daar zeer erkentelijk voor! Vanuit Limburg kunnen wij nu een beweging in gang gaan zetten om de wereld weer puur te maken. Dat begint met het hebben van een toekomstvisie, met het gebruik van gezond verstand en realiteitszin. Vasthouden aan één ideologie gaat niets oplossen. Besturen is vooruitzien dus past het om integraal te denken. Beleidsvelden raken elkaar, je kunt ze niet als zelfstandig blokje behandelen. Wanneer je aan een wielletje draait, dan draaien alle andere wielletjes mee.

Waren de afgelopen jaren als lid van Provinciale Staten niet leuk dan zult u denken? Natuurlijk wel ! Ik heb ongelooflijk hard werkende mensen gezien, betrokken mensen die zich inzetten voor Limburg. Ik heb er fijne en waardevolle contacten opgebouwd.

Met Omzien! ga ik nu, samen met Lizette aan de slag; samen ook met intrinsiek gemotiveerde mensen. We hoeven het niet altijd eens te zijn maar met respect en in gesprek blijven bereik je meer dan met vechten om het gelijk.

Hand aan de ploeg, rug recht, de schouders d'r onder! (Rowwen Heze)

Emma

Omzien! is een nieuwe politieke partij binnen Limburg,

Alweer een nieuwe partij hoor ik u denken,

En die gaan het zeker allemaal anders doen? Dat hoor ik u ook denken, en terecht!

Versnippering van partijen, dat klopt, ook wij hadden liever gezien dat het niet nodig was geweest. Waarom wij er toch aan begonnen zijn? Omdat wij zien dat nagenoeg elke partij die zichzelf nieuw opricht al snel in hetzelfde ritueel verzand dan de gesettelde partijen. Plots lijken standpunten en partijpunten ondergeschikt aan 'het meedoen'. Dat laatste, daar doet Omzien! niet aan mee.

Juist daarom zijn wij hier! Wie en wat wij dan wel zijn? U leest het hier beneden gevolgd door ons programma voor de komende verkiezingen van Provinciale Staten.

Kunt u zich er in vinden? Bent u het grotendeels met ons eens (hoeft niet in alles zo te zijn) en voelt u zich betrokken, op welke manier dan ook, neem dan contact met ons op!

W: www.omzien-limburg.nl E: omzien@omzien-limburg.nl T: +31 6 4988 6559

Inleiding

Wat is Omzien! ?

Omzien! is een nieuwe politieke partij ontstaan door een afsplitsing van het CDA

Omzien! zal met een **gedeelde en gezamenlijke verantwoordelijkheid** werken aan **een duurzame samenleving** vanuit **Rentmeesterschap**. **Dat doen we met gezond verstand** waarbij de **mens het kapitaal van de samenleving** is. Omzien! zal zich nadrukkelijk inzetten voor het terugbrengen van **dualisme** en **tegenmacht**. Tot slot is Omzien! een **realistische** partij die verder kijkt dan alleen ideologie en het moment van de dag. Omzien! heeft een **toekomstvisie!**

Omzien! onderscheidt zich nadrukkelijk; zij is niet populistisch, niet links of rechts en gaat niet voor slechts één ideologie. Omzien! is een **brede partij die integraal en situationeel kijkt** naar **maatwerk** en met gezond verstand. Omzien! wil laten zien dat het wel degelijk mogelijk is om uitersten bij elkaar te brengen, koppelkansen te zien en te benutten; in plaats van polarisatie gaat Omzien! juist voor een **uitstekende samenwerking**.

Voor Omzien! is verder niets in beton gegoten en zal zij altijd **constructief meedenken, niemand uitsluiten** tenzij er wordt opgeroepen tot geweld, haat, racisme of misdrijven. Wij respecteren ieders mening mits deze **respectvol** is. Het is beter te luisteren naar elkaar en te kijken naar raakvlakken en gezamenlijke doelen. Uiteindelijk maakt de uitgebrachte stem het verschil, niet de afkeuring onderling. **Samen sta je sterker!**

Omzien! gelooft in de **vrijheid van het individu** dus zijn zelfbeschikking, lichamelijke integriteit en persoonlijke levenssfeer voor ons een groot goed. Omzien! staat niet voor enige vorm van opgelegde dwang. Omzien! vindt daarnaast dat bovenstaande zaken niet hoeven te contrasteren met solidariteit. Door elkaar de ruimte te geven, te respecteren en in gesprek te blijven bereiken we samen meer.

Omzien! zet verder **de mens centraal**, als cement voor de samenleving. Iedere economie die puur geld gedreven is en de mens daar ondergeschikt aan maakt is gedoemd te mislukken. Wij stellen de mens centraal en zijn ervan overtuigd dat dit een voorwaarde is voor een krachtige toekomstbestendige economie.

Gelooft u in de **kernwaarden** en de **denkwijze** van **Omzien!** dan heten wij u van **harte welkom!**

Visie

Om goed te kunnen besturen is een visie nodig. Er moet immers een stip op de horizon zijn waar je naar toe wil en ook een manier waarop je dat zou willen bereiken. Dat begint met het kennen van de kracht van onze Provincie? Wat voor soort Provincie wil je zijn? Hoe vindt je een evenwicht tussen Planet, People en Profit?

Omzien! vindt het verspilde moeite en geld om steeds maar weer proberen iets te worden wat we niet zijn namelijk een Provincie van prestigeprojecten. Voor Omzien! ligt de kracht van onze Provincie als eerste in onze mensen, maar ook in rust, ruimte en groen. Mensen komen naar Limburg voor het natuurschoon, om lekker te kunnen fietsen in het Heuvelland of om te wandelen langs de prachtige paden en beekjes. Om onze streekproducten te proeven en de inmiddels vermaarde Limburgse wijnen. De krachtige familiebedrijven, samen het MKB, zorgen voor sociale cohesie en geven vorm aan onze cultuur en traditie.

Limburg kent een zeer rijke historie met prachtige gebouwen, kloosters, kastelen. De geweldig mooie natuur en het rijke bourgondische leven. Samen met onze tradities zoals carnaval met de harmonie en de 'Road van Elf', Pasen, Kerst, de Sintemerte, en de geheel eigen lokale evenementen, is Limburg zoals zij is, een geweldig mooie provincie, een stukje buitenland in Nederland. Het behoud van dié provincie staat voor Omzien! voorop. Omzien! ziet graag dat Limburg weer de pure Provincie wordt die zij is.

Een krachtige economie is nodig om de sociale agenda vorm te geven, het één kan niet zonder het ander. De economie krijgt echter steeds meer de overhand en lijkt economische groei een doel op zich. Geld verdienen is soms het enige dat nog telt. Dat is niet de toekomst die Omzien! voor staat.

Er is een einde aan wat de aarde, de mens, dus ook onze provincie nog kan dragen. De rek is er uit. Het alles willen en in alles het beste willen zijn komt met een veel te hoge prijs. Welvaart groeit maar welzijn niet. Ondanks alles dat we hebben zijn mensen steeds vaker ongelukkiger dan ooit.

Omzien! staat voor het behoud van onze aarde, het rentmeesterschap. Economische groei om de groei is niet acceptabel. Besturen heeft niet voor niets het woord sturen in zich. In politieke besluitvorming is vooruitzien en maatwerk het meest belangrijk, Het hebben van een ideologie is prachtig maar niet altijd zaligmakend. Soms moet je die ideologie loslaten en situationeel handelen.

Met vooruitzien bedoelt Omzien! dus niet dat er een glazen bol moet zijn. Jarenlang is Limburg gezien als krimpregio, nu komen we handen en huizen tekort. De toekomst voorspellen is dus niet altijd mogelijk. Wat Omzien! wel bedoelt is vooruitkijken naar wat bepaalde beslissingen teweeg brengen over de gehele linie. Wanneer één knop draait, dan draaien ze allemaal mee.

De visie van Omzien! is dus kortweg gezegd, gezond verstand gebruiken, realistisch zijn, wat het hart wil is nu eenmaal niet altijd mogelijk. We moeten de kracht van de provincie kennen en daarop inzetten. Koester cultuur en tradities, de eigenheid en puurheid van onze provincie en onze mensen, koester de samenleving van waaruit de kracht komt. Onze inwoners zijn de cement van de samenleving en zonder die mensen lukt er niks. Omzien! kijkt naar wat er kan in plaats van alles mogelijk proberen te maken, ook als dat niet past. Maar ook, een consistent verhaal vertellen en een betrouwbare overheid zijn. Doen wat je zegt en zeggen wat je doet.

De toekomst van Limburg:

Omzien naar mensen!

Omzien! gelooft in mensen, zij zijn het hoogste orgaan in een democratie en zij zijn het cement van de samenleving. Omzien! gelooft ook in eigen verantwoordelijkheid, iedereen zorgt zelf voor een leven dat op orde is en een zinvolle invulling kent. Maar Omzien! begrijpt ook dat dit niet voor iedereen even gemakkelijk of vanzelfsprekend is. Achterstanden in gezondheid, laaggeletterdheid, thuisproblematieken of depressie door verlies van naasten of werk zijn zomaar een paar voorbeelden waarom mensen moeilijker mee kunnen. Door allerlei omstandigheden kan het moeilijk zijn om op te staan en het leven weer op te pakken. Daarom gelooft Omzien! ook in barmhartigheid, omzien naar elkaar en elkaar te helpen en ondersteunen. De maatschappelijke organisaties van Limburg zijn daarin een enorme steunpilaar en belangrijke partners.

Goede ondersteuning hoeft niet altijd top-down gestuurd te zijn, sterker nog, de mooiste initiatieven en trajecten om ondersteuning te bieden komt vanuit de samenleving zelf. Omzien! gelooft, en ondersteunt deze initiatieven. Daarbij zou het niet nodig moeten zijn dat mensen zich door een wirwar van regels moeten wurmen, pakken papier moeten lezen of invullen of maandenlang moeten wachten op beslissingen. Omzien! gelooft in korte maatwerkprojecten. Omzien! ziet zeker de meerwaarde van bestaande organisaties maar wil voorkomen dat er met heel veel instanties 'over' mensen wordt gesproken in plaats van 'met'. Omzien! gelooft ook niet in enorme investeringen in 'stenen' maar wel in de mens zelf. Omzien! vindt dat de regie voor zorg weer in handen van de overheid moet zijn. Het is immers juist de marktwerking in de zorg die fraude, uitbuiting en wachtlijsten enorm heeft doen stijgen. Omzien! gelooft in één gezin, één regisseur en één aanpak. Het doolhof aan allerlei instanties en loketjes maakt mensen alleen maar meer mismoedig waardoor ze uiteindelijk afhaken.

Door een tekort aan personeel doen technologische oplossingen haar intrede in de zorg. Vanuit oogpunt van efficiency ziet Omzien! hier zeker meerwaarde in door ondersteuning. Deze technologische oplossingen kunnen echter nooit een volledige vervanging van zorg zijn. Mensen verdienen persoonlijke en waardige zorg met ruimte voor menselijke interactie in plaats van een robot naast het bed. Omzien! gelooft verder in kleinschalige zorg voor de ouder wordende mens.

Omzien! gelooft en staat dan ook voor voortzetting van de Sociale Agenda in Limburg om verder in te zetten op de Trendbreuk. Het stopzetten van de Sociale Agenda zou pure kapitaalsvernietiging zijn. Daarbij zal Omzien! wel kritisch blijven volgen waar het belastinggeld van de Limburger op wordt ingezet. Wanneer op enig moment blijkt dat projecten niet werken ondanks alle zorg die er is in gepompt zal Omzien! ook niet bang zijn om scherpe keuzes te maken.

Ook Limburg heeft te maken met de huidige asielcrisis met schrijnende toestanden tot gevolg, voor zowel dié mensen die asiel aanvragen als ook voor onze samenleving.

Omzien! is een realistische partij, Het is onmogelijk om iedereen te helpen. Met de huidige cijfers komt er in Nederland iedere vijf jaar een middelgrote stad aan inwoners bij. Dit is geen duurzame oplossing en werkt ontwrichtend. Omzien! staat voor naastenliefde en barmhartigheid maar wel met een realistische blik. Omzien! gelooft in een structurele aanpak dat leidt tot bestaanszekerheid en een economisch en politiek stabiel klimaat in de landen van herkomst. Pas dan hebben mensen geen reden meer om te vluchten. Omzien! gelooft in opvang in de regio en dat asiel gebaseerd moet zijn op tijdelijkheid en terugkeer.

Oog hebben voor de medemens is een vanzelfsprekendheid voor Omzien! Mensen die vluchten voor oorlog, geweld, uitsluiting en onderdrukking moeten kunnen rekenen op hulp en ondersteuning. De vraag is echter of deze hulp en ondersteuning altijd moet bestaan uit het opnemen van vluchtelingen in Nederland. Nog buiten het feit dat er een enorme druk staat op woonruimte, energie, natuur, zorg, onderwijs en infrastructuur is het maar de vraag of het huidige beleid de meest humane weg is om te bewandelen. Omzien! durft dat te betwijfelen. De asielprocedure duurt veel te lang en mensen worden van locatie naar locatie gesleept. Bovendien zijn er tal van vluchtelingen die niet het vermogen hebben, fysiek dan wel financieel, om de overtocht te maken. We “helpen” dus alleen maar het topje van de ijsberg. Omzien! vindt het huidige beleid een pleister-plak-beleid waar uiteindelijk alleen mensensmokkelaars beter van worden. Omzien! kan niet voorkomen dat er wereldwijd conflicten ontstaan maar kan wel bijdragen aan een betere wereld. Omzien! vindt ook dat er krachtig werk gemaakt moet worden van uitzettingen van mensen die geen recht op asiel blijken te hebben. Deze procedure moet verkort en versneld uitgevoerd worden want juist deze groep leidt er toe dat Nederland tolerantie en draagvlak verliest. Draagvlak en draagkracht is juist enorm belangrijk dus is Omzien! voorstander van een eerlijke verdeelsleutel in de opvang van asielzoekers naar die draagkracht. Grote centra van honderden asielzoekers in kleine dorpjes is volgens Omzien! geen optie. Dwang wordt door Omzien! niet geaccepteerd. Wanneer er niet aan de verdeelsleutel wordt voldaan volgen er wel pittige gesprekken op bestuurlijk niveau. Solidariteit is een groot goed en iedere gemeente draagt zijn of haar steentje bij. Daarbij geldt wel, afspraak is afspraak. Loopt de termijn van opvang af dan is er ook geen verlenging mogelijk. Een voorrangspositie voor migranten op de woonmarkt is voor Omzien! uitgesloten, iedereen sluit netjes aan in de rij. De Provincie dient deze zienswijze telkens weer te communiceren met het Rijk, direct of via het IPO (Interprovinciaal Overleg).

Omzien naar werk en economie

Economische groei lijkt een doel op zich te zijn geworden. Dit doel heeft inmiddels zulke vormen aangenomen dat er geprobeerd wordt het arbeidspotentieel af te stemmen op de economie terwijl een groeiende economie er juist is om het arbeidspotentieel te bedienen. Wanneer dit arbeidspotentieel er niet meer is heeft een kwantitatieve economische groei dus ook geen nut meer. Sterker nog, het brengt meer problemen met zich mee dan dat het oplost.

Wanneer er gesproken wordt over economie gaat het nagenoeg altijd over economische groei. Het woord economische groei is zo ingebakken in ons bestaan dat het als een gegeven beschouwd wordt. Het arbeidspotentieel moet inmiddels uit het buitenland gehaald worden en deze arbeidsmigranten hebben recht op fatsoenlijke woonruimte, zorg, onderwijs, ontspanning en doen uiteraard gewoon hun boodschappen. Al deze sectoren staan echter al onder hoge druk waardoor er een vicieuze cirkel ontstaat. Bovendien vraagt een kwantitatieve economische groei om zaken als ruimte, energie, water, infrastructuur, grondstoffen en afvalverwerking. En ook deze zaken staan fors onder druk. De vraag is dus wie heeft er baat bij de huidige economische groei? Omzien! gelooft in een sterke, eerlijke en rechtvaardige economie. Dit betekent dus dat iedere vorm van uitbreiding van de economie zal moeten bewijzen wat haar impact is op de samenleving. Zo zal een sportschool bv een positieve impact hebben maar een logistiek centrum juist weer niet. Een nieuwe huisartsenpraktijk weer wel maar uitbreiding van een kunstmestfabriek weer niet. Omzien! ziet graag een realistische en gezonde economie die bijdraagt aan circulariteit, gezondheid en een optimale benutting van ons arbeidspotentieel.

Arbeid is belangrijk en is meer dan werk leveren en geld verdienen. Het creëert waarde voor jezelf en voor de ander. Je hoort ergens bij, hebt sociale contacten en je draagt bij aan de economie. Dat geeft een waardevolle invulling van de dag. Arbeid kan ook geleverd worden in de vorm van vrijwilligerswerk, door scholing, door mantelzorg of door omzien naar elkaar. Omzien! vindt dat niemand aan de zijkant mag staan en zal zich blijvend inzetten voor een waardig bestaan van ieder individu. Daarbij geldt wel, Iedereen levert een bijdrage naar vermogen, Dat kan zijn door werk, (mantel)zorg, vrijwilligerswerk of een andere waardevolle invulling van de dag. Niks doen is geen optie, we hebben iedereen keihard nodig. Daarbij is het opzetten van een Limburgse Ambachtsacademie noodzaak en Omzien! is voorstander om hier middelen voor vrij te maken.

Limburg is een grensprovincie, een substantieel deel van de mensen werkt over de grens en vice versa. Om ervoor te zorgen dat deze grenswerkers probleemloos hun werk kunnen blijven doen is het noodzakelijk dat er goede Europese afspraken worden gemaakt. Daar hoort ook uitstekend grensoverschrijdend openbaar vervoer bij.

Omdat er op dit moment nog steeds wordt uitgegaan van economische groei wordt er ingezet op arbeidsmigranten, simpelweg omdat Nederland de handjes zelf niet meer heeft. Arbeidsmigranten die in ons land eerlijk werk verrichten moeten daarvoor fatsoenlijk beloond worden en zij hebben recht op een fatsoenlijke ruimte om te verblijven. De realiteit is echter vaak anders, een gemeente heeft niet altijd zicht op het verblijf van arbeidsmigranten en uitbuiting ligt altijd op de loer. Nog te vaak verblijven arbeidsmigranten onder erbarmelijke omstandigheden en lopen ze risico op mogelijke uitbuiting. Het aantal arbeidsmigranten dat binnenkomt is gezien draagkracht en draagvlak ook te groot, Omzien! deelt de mening van de arbeidsinspectie dat het ontwrichtend werkt. Dit vraagt om meer regie vanuit de overheid en zal er meer kritisch gekeken moeten worden hoe en wanneer arbeidsmigranten nog welkom zijn.

Het kan niet zo zijn dat ondernemers massaal mensen vanuit de EU binnenhalen om te werken terwijl de problematieken omtrent integratie, woonruimte, zorg en onderwijs op het bordje van de gemeente, dus van de samenleving komt. Inherent aan economische groei zijn er dus veel problematieken rondom arbeidsmigranten. Omzien! voorkomt liever dan dat zij geneest, met pleisters plakken bereikt men niks. Dit betekent concreet dat Omzien! geen groei meer wenst van bedrijven die het arbeidspotentieel grotendeels laat bestaan uit arbeidsmigranten.

Terwijl de grote logistieke centra als paddenstoelen uit de grond schieten met in het verschiert grootschalige opvang van arbeidsmigranten, staat het lokaal ondernemerschap flink onder druk; de razendsnelle opkomst van webshops, leegstand, oplopende huurprijzen, inflatie, personeelstekorten maar ook te weinig vernieuwing. Wegtrekkende jongeren, vergrijzing maar ook afnemende fiscale voordelen en meer regelgeving maken het extra lastig. En last but not least heeft ook de Corona pandemie een flinke, negatieve, duit in het zakje gedaan die ook nog eens op de voet gevolgd werd door een energiecrisis. Maar het MKB is niet weg te denken uit de Limburgse samenleving. Het MKB staat immers midden in die samenleving doordat zij veelal dichter, en daardoor meer, betrokken zijn bij hun werknemers en bij elkaar. Kleinschalige (familie)bedrijven zorgen niet alleen voor werkgelegenheid en een draaiende economie maar ook voor sociale cohesie en maatschappelijk belang. Door saamhorigheid geven zij gezamenlijk invulling aan gezinsinkomens, sfeer, levendigheid en evenementen. Zij voelen vaak meer verbondenheid met het verenigingsleven, de sportclubs, de plaatselijke agrariërs of het onderwijs.

Hoewel grote bedrijven buiten de stadscentra ook zeker een meerwaarde hebben ligt de waarde van de economie volgens Omzien! echt bij het MKB, met name door het 'ons-kent-ons-gevoel'. Omzien! ziet graag dat de reeds lang verworven kennis en kunde van MKB Limburg, Koninklijke Horeca

Nederland afdeling Limburg en Stichting Lokaal Retailbelang zich samen zal pakken met de verjonging en vernieuwing van Streetwise Limburg om zo te komen tot het MKB 2.0. Streetwise Limburg heeft zich inmiddels ruim bewezen in haar begeleiding aan (jonge) ondernemers met een onderscheidend concept. Het slagingspercentage van ondernemers die begeleid worden door Streetwise ligt op 91%.

Kortom, Omzien! is geen voorstander van grote tech-bedrijven en online winkelen en zal geen ondersteuning bieden aan nog meer logistieke centra. Omzien! vindt dit geen duurzame manier van inkopen; Omzien! juicht lokaal ondernemerschap en seizoensgebonden streekproducten wel toe en gaat voor een duurzame markt in Retail. Omzien! zal zich volop inzetten voor het behoud van levendige en vitale centra, een gevarieerd winkelprogramma, beleving, leisure en cultuur, kortom behoud van het MKB. Het MKB is de motor van onze economie en cruciaal dat deze niet verloren gaat.

Het allerbelangrijkste de komende jaren binnen de economische sector is de overstap naar een circulaire economie;

In een ideale wereld gebruikt de samenleving exact dát wat de aarde kan opbrengen. De realiteit laat echter heel iets anders zien. De dag van het jaar dat de samenleving alles gebruikt heeft dat de aarde in één jaar kan voortbrengen komt ieder jaar iets dichterbij. 1970 was het laatste jaar dat deze dag op 31 december viel. In 2022 viel deze dag op 28 juli. Concreet betekent dit dus dat we de afgelopen 52 jaar zo ongeveer alles hebben opgemaakt dat moeder Aarde in miljoenen jaren heeft opgebouwd. We halen in een steeds rapper tempo een stukje toekomst naar voren. Het behoeft geen uitleg dat doorgaan op deze weg leidt tot niets dan schaarste, torenhoge prijzen, vervuiling, kinderarbeid en verdere verschraving van de aarde dus meer klimaatvluchtelingen. Bewustwording en weer terug naar de basis zijn daarbij kernwoorden. De gehele samenleving zal meer kritisch moeten worden op wat zij daadwerkelijk nodig heeft om van te leven.

Omzien! is duidelijk voorstander van een circulaire economie en zal zich inzetten voor een samenleving die gebaseerd is op consuminderen. Afval bestaat niet, grondstoffen wel!

Tot slot behoort ook de beoogde komst van de **Einstein Telescoop** tot de noemer economie. Op het moment dat duidelijk was dat de regio Zuid-Limburg in aanmerking kwam voor realisatie van de Einstein Telescoop werd alles op alles gezet om de bouw van de telescoop mogelijk te maken. Er werd in het Gouvernement een expositie ingericht, er werden middelen gereserveerd en er dienen regels opgenomen te worden in de Omgevingsverordening om ervoor te zorgen dat niets de Einstein Telescoop zal storen in haar werking. Alles in een straal van 10 km rondom de telescoop mag immers niet zodanig ingericht worden dat de telescoop gestoord zou kunnen worden door trillingen en ruis. Op dit moment al wordt er flink wat geld opzij gezet om alleen maar de mogelijkheid tot realisatie binnen te halen en is de komst nog hoogst onzeker. Omzien! vindt dat publiek geld verantwoord besteed moet worden en vindt derhalve dat het onnodig is om, ten tijde van zoveel crises die het land beheersen, geld vrij te maken voor deze telescoop en én passant ook nog de ingezette energietransitie in het beoogde gebied deels stil te leggen. Omzien! is dus geen voorstander van de komst van de Einstein Telescoop.

Dat het een hele eer is om een groots project als de Einstein Telescoop binnen te halen begrijpt Omzien! maar ook een prestigie project moet iets kunnen betekenen voor Limburg en haar inwoners. Voor Omzien! is dan ook de vraag, wat heeft Limburg, en wat hebben de Limburgers er aan?

Omzien naar de boer en onze voedselvoorziening

Nederland is groot geworden door Landbouw en Visserij, al eeuwenlang zijn zij onderdeel van Nederland en daarmee onderdeel van onze cultuur, traditie en eigenheid. **Omzien! is trots op de boer!** De agrarische sector heeft door de jaren bewezen over een enorme veerkracht te beschikken. Ondanks zwabberend overheidsbeleid, enorme investeringskosten en veel tegenslagen is zij in staat gebleken op zeer efficiënte wijze betaalbaar voedsel te produceren van hoge kwaliteit. Zij is verder in die voedselproductie vooraanstaand op gebied van dierwelzijn en milieubelasting. De agrarische sector is een sector die de afgelopen jaren de meeste reductie heeft bewerkstelligd op gebied van ammoniakemissies. Toch lijkt zij nu het kind van de rekening te zijn en moet zij als ondernemer inpakken om andere ondernemers aan de slag te laten gaan. Dat voelt krom en klopt niet; voor de natuur is het bovendien geen oplossing.

Echter, ondanks alles dat de sector gerealiseerd heeft moeten we ook realistisch zijn en erkennen dat het wel wat vraagt van de omgeving en van de natuur omdat Nederland in verhouding maar een klein land is. Om dit in evenwicht te brengen is er een transitie nodig. Omzien! gelooft in die transitie maar wel vanuit oogpunt van solidariteit, gezond verstand en billijkheid. De agrarische sector zal dus de tijd en de middelen gegund moeten worden om die transitie door te maken. Omzien! gelooft niet in koude en gedwongen uitkoop of onteigening, Omzien! gelooft ook niet dat de halvering van de veestapel een doel op zich moet zijn. Omzien! gelooft wel in dierwelzijn en in goede maar realistische instandhouding van de natuur. Omzien! is er van overtuigd dat dit samen kan gaan. In de meest ideale situatie betekent dit dat we terug gaan naar de gemengde bedrijven van vroeger zodat er sprake is van een circulaire landbouw. Dit vraagt echter ook iets van de consument die zich meer bewust zal moeten worden van de waarde van voedsel en de wijze waarop dit geproduceerd. Ketenverkorting en waardecreatie zijn daarbij sleutelwoorden of anders gezegd niet méér consumeren maar minder en meer bewust.

Omzien! wijst de ijsskoude sanering die momenteel plaatsvindt in de agrarische sector keihard af. De boer gaat niet de prijs betalen voor de verschillende crises, daar kan Omzien! volstrekt helder over zijn. Een primaire behoefte als de voedselvoorziening moet in eigen handen blijven. Afhankelijkheid creëren maakt ons kwetsbaar. Nederland is niet zelfvoorzienend en haalt nu al 50% van het benodigde voedsel uit het buitenland. Er is wel een disbalans en die moet hersteld worden. Het Herenboeren concept of kleinschalige veebedrijfjes zijn prachtig en wenselijk maar de realiteit laat zien dat het onmogelijk is om daar 18 miljoen mensen van te voeden. Er is dus een flinke discrepantie tussen wat wenselijk is en wat reëel is. Ook hier past gezond verstand.

Omzien! is geen voorstander van het exporteren van Limburgs voedsel naar het buitenland om vervolgens dezelfde fruit-, en groentesoorten weer te importeren. Helaas is dit wel de realiteit. Terwijl er voldoende groente en fruit van Nederlandse bodem wordt gehaald is dit onvoldoende terug te vinden in de schappen. Anders gezegd, een Nederlandse appel in een Nieuw-Zeelandse supermarkt en omgekeerd is een onwenselijke ontwikkeling. Biologische producten worden niet zelden vernietigd of gratis weggeven omdat de consument de prijs te hoog vindt. Dat is ook een stukje realiteit.

Waar Omzien! wel voorstander van is zijn de korte ketens en lokaal en seizoensgebonden voedsel. De weg tussen boer en bord moet zo kort mogelijk zijn. Te vaak kan een agrariër nauwelijks

rondkomen van hetgeen hij verbouwt en verkoopt terwijl de ketens tussen boer en bord er rijk van worden. Dit moet echt anders en vraagt iets van alle stakeholders maar ook van de consument en de overheid. Duurzame concepten verdienen alle ondersteuning dus zal Omzien! de agrarische sector ondersteunen bij projecten die leiden tot een transitie naar duurzame landbouw.

Omzien naar natuur, landschap en schoon water

Wanneer ruimte geen schaars goed zou zijn in Nederland zou Omzien! de natuur in al haar vormen willen omarmen. We kunnen immers niet zonder, we hebben natuur nodig voor het opnemen van CO₂, voor biodiversiteit, voor instandhouding van het ecologische systeem, voor voedsel, voor verkoeling maar zeker ook om tot rust te komen. De natuur geeft ons alles dus zal de natuur ruim baan moeten krijgen. De realiteit is echter dat Nederland een van de meest dichtbevolkte landen ter wereld is en enorm onder druk staat. Momenteel groeit Nederland enkel nog door migratie en komt er iedere vijf jaar een middelgrote stad aan inwoners bij. Het is dan ook niet realistisch om te denken dat de Europese Habitatrichtlijnen haalbaar zijn. Op dit moment worden er miljoenen gespendeerd om bepaalde plant-, en diersoorten te laten gedijen zonder significant resultaat. Dat vraagt om scherpere keuzes en een toekomstvisie over wat voor land Nederland wil zijn en wat voor Provincie Limburg wil zijn. Omzien! vindt dat er een halt moet worden toegevoegd aan bevolkingsgroei door migratie en ook aan economische kwantitatieve groei in al haar facetten omdat dit de enige manier is om natuur te laten voldoen aan Europese richtlijnen.

Omzien! zal niet tornen aan de omvang van Natura2000 gebieden noch aan de mantels eromheen. Omzien! doet dit wel met een realistische blik en dit betekent realistische natuur die passend is bij een dichtbevolkt land als Nederland.

De agrarische sector die momenteel het grootste deel van de ruimte beheert, heeft de opdracht en de plicht goed voor de haar omringende natuur te zorgen maar dat komt wel met een prijs. Omzien! vindt niet dat het stedelijk woongebied en de industrie achterover mag leunen terwijl de agrarische sector met eigen middelen, alle zeilen bij moet zetten voor behoud van natuur. Dit is een verantwoordelijkheid voor ons allen dus zal er een meer eerlijke prijs moeten komen voor eerlijke producten waarbij de instandhouding van de natuur doorberekend moet worden in de prijs van het product. Ook het grijze stedelijke gebied en de industrieterreinen moeten werken aan meer groen en biodiversiteit. De natuur moet een doorlopende lijn zijn en stopt niet bij het bordje van de bebouwde kom.

De stikstofcrisis houdt Nederland al een tijdje in haar greep. Voor-, en tegenstanders bestrijden elkaar op het scherpst van de snede en dat vindt Omzien! zeer jammer. Het is niet de tegenstelling die ons verder brengt. Op dit moment is het vooral de agrarische sector die stevig wordt aangepakt vooral met het argument dat 'Nederland nu op slot staat'. Omzien! vindt die laatste zin een discriminerende zin immers er is nu een verwijt aan de agrarische sector dat Nederland geen woningen kan bouwen en de industrie en mobiliteit niet kan groeien en dat suggereert een prioritering. Anders gezegd, de agrariër moet als ondernemer verdwijnen om groei in andere sectoren mogelijk te maken. Dat is krom, temeer omdat andere sectoren op dit moment vrijwel niets bijdragen aan een oplossing om uit de crisis te komen en de voedselvoorziening een primaire behoefte is. Het credo van de Rijksoverheid luidt dat 'alle sectoren moeten leveren'. Dat laatste gebeurt dus simpelweg niet en die tweedeling en het meten met twee maten wordt door Omzien! zeer scherp veroordeeld. (Zie ook de paragrafen 'Agrarische sector' en Asiel en Migratie)

De stikstofcrisis is niet enkel een probleem van de agrarische sector. Omzien! vindt deze tweedeling en het meten met twee maten een zeer kwalijke zaak. Alle sectoren moeten een steentje bijdragen en daarom zal het gehele stikstofprogramma opnieuw onder de loep genomen moeten worden met een meer realistische uitkomst. Omzien staat voor de legalisering van de PAS melders, zij mogen zeker niet het slachtoffer worden van falend overheidsbeleid. Handhaving voor PAS melders moet per direct stoppen.

Het prachtige landschap van (Zuid) Limburg is onderdeel van de Limburgse cultuur en historie. De graften, de hoogstamfruitbomen, de heggen, de kabbelende beekjes en de schapen door de straatjes, de wegekruisen, de vakwerkhuisen en de maretakken. Ze zijn allen tekenend voor Limburg en mensen komen graag naar onze provincie om dit te aanschouwen. Omzien! vindt dat we dit landschap moeten koesteren en er niet aan mogen tornen. Omzien! ziet hier nadrukkelijk een kans voor de agrarische sector. Het beheer en onderhoud van natuur kan in de landbouwtransitie nadrukkelijk een rol spelen. Omzien! vindt dan ook dat de beoogde 25 mld. - ten behoeve van bestrijding van de stikstofcrisis – beter ingezet kan worden om de transitie mogelijk te maken dan deze middelen in te zetten voor opkoop.

Natuur, landschap en water zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Moeder Maas is voor de inwoner van Limburg, maar ook daarbuiten, van essentieel belang. Niet alleen voor schoon drinkwater maar ook voor voedselproductie en natuur. Omzien! ziet water als een recht maar niet als een vanzelfsprekendheid. Omzien! staat daarom voor de verantwoordelijke taak om Moeder Maas, haar zijrivieren en grondwater te beschermen tegen kwalijke invloeden. Water is immers bron van al het leven, een primaire levensbehoefte.

Er was ooit een tijd dat het ondenkbaar was dat water in Limburg een schaars goed zou worden. Zo ver is het gelukkig ook nog niet maar de vanzelfsprekendheid waarmee water, nog steeds heel betaalbaar, uit de kraan komt begint steeds lastiger te worden. Er zijn steeds langere periodes van droogte en hoewel de waterkwaliteit de afgelopen jaren is verbeterd zijn er nog steeds tal van bedreigingen. Dit betekent dat Omzien! zo veel als mogelijk bewustzijn willen creëren bij de inwoner van Limburg en zal toezien op zowel nationale en internationale controle op (illegale)lozingen van gevaarlijke stoffen. Voor een schone Maas is Limburg erg afhankelijk van het buitenland, Nederland is immers het laatste land waar de Maas doorheen stroomt op weg naar open zee. Dit vraagt dus ook om goede diplomatieke verhoudingen met onze buurlanden. Omzien! zal zich keren tegen het dumpen van vervuilde (Pfas)grond in waterplassen en vindt het op peil houden van de handhavingstaak zeer belangrijk. Met name op Chemelot komen nog steeds tientallen zeer zorgwekkende stoffen voor die apart van elkaar wellicht geloosd mogen worden in de Maas maar gezamenlijk met elkaar een forse vervuiling opleveren.

Water gaat niet alleen over drinkwater maar ook over hoogwaterbescherming afgewisseld met zorg voor zeer droge periodes. Dat vraagt om een goede waterbuffering. Voorkomen is echter beter dan genezen dus staat Omzien! ook hier voor gezond verstand. Bouwen op uiterwaarde, kades en aan de randen van waterstromen moet stoppen, geef water ruim baan! Er is een limiet aan wat onze Provincie en ons land nog kan dragen aan bebouwing, industrie en infrastructuur. Er is een limiet aan economische ontwikkelingen en groei van dorpen, steden en inwoneraantallen. Ook voor water geldt dat niet alles meer kan. Maatregelen voor klimaatadaptatie, met name in bebouwd gebied, zijn zeer nodig.

Omzien naar onze cultuur, tradities én elkaar!

De maatschappij, dat zijn wij! Samen maken we de samenleving, jong, oud, arm, rijk, gezond of met een vlekje, we doen er allemaal toe. In een dichtbevolkt land als Nederland is het een uitdaging om samen te leven zonder last te hebben van elkaar. Dit gaat het beste wanneer je elkaar kent en regelmatig in contact komt met elkaar. Om die reden zijn lokale ontmoetingsplaatsen en lokale evenementen ontzettend belangrijk. Het zijn dié plaatsen waar mensen met elkaar in contact treden, even hun zorgen kunnen vergeten en in gesprek kunnen over wat hen bezig houdt in het leven. Door de vergrijzing is er speciale aandacht nodig voor de senioren in onze samenleving.

Ouderen in onze provincie bieden nog steeds een belangrijke bijdrage aan onze samenleving. Deze groep is vaak actief als mantelzorger of vrijwilliger en zorgt er zo voor dat mensen niet vereenzamen. In saamhorigheid zorgen zij voor elkaar en voor de gemeenschap. Door de veranderende maatschappij krijgen senioren het echter steeds lastiger. Het wegvallen van faciliteiten in het dorp of wijk, een gebrek aan passende woningen met voldoende zorg, de digitalisering van de samenleving en door het wegvallen van het openbaar vervoer dreigt deze groep aan de kant te komen staan. Omzien! kan dit niet laten gebeuren en zal zich derhalve stevig inzetten voor leefbaarheid in (kleine) kernen, het behoud van ontmoetingsplekken, passend openbaar vervoer en ondersteuning bij digitalisering. Omzien! verzet zich tegen een verdere verschraling van de samenleving en zal burgerinitiatieven van onderop van harte ondersteunen met name wanneer deze inzetten op positieve gezondheid, zelfredzaamheid en passende woonruimte. Omzien! zal zich tot slot hard maken voor het omturnen van VAB's en bv. leegstaande scholen tot seniorenwoningen en/of multifunctionele centra waarbij jong en oud elkaar ontmoeten.

Senioren hebben recht op een fijne en passende woonplek, voldoende faciliteiten in dorp of wijk, een vitaal verenigingsleven en participatie in de maatschappij. Niemand mag eenzaam oud worden en niemand mag aan de kant staan. Omzien! zet zich stevig in om tegenmoet te komen aan wensen maar tevens zorgen van de groeiende groep senioren in onze provincie.

Voor senioren neemt het geloof nog steeds een belangrijke plek in. Door de nodige schandalen in de kerkgemeenschap is geloof echter onder druk komen staan. Religie neemt binnen de Westerse bevolking sowieso een steeds minder belangrijke plek in. Daarmee heeft de ontkerkelijking ingezet. Tegelijkertijd zijn mensen, die het geloof hebben losgelaten, op zoek naar een andere vorm van zingeving en spiritualiteit. Om bovenstaande redenen nemen kerken als gebouw nog steeds een belangrijke plaats in. Omzien! zal zich daarom inzetten voor het behoud van kerken en ziet een waardevolle invulling door een vorm van samenzijn te organiseren. Ditzelfde geldt voor authentieke en historische gebouwen die de geschiedenis van onze cultuur en traditie beschrijven.

Als symbool van saamhorigheid, gemeenschapszin en middelpunt van een dorp of wijk is de kerk niet meer weg te denken uit ons straatbeeld. Datzelfde geldt voor iconische gebouwen die onze geschiedenis schrijven en van historisch belang zijn. Omzien! maakt zich hard voor het behoud van deze gebouwen als onderdeel van cultuur, historie, traditie en bepalend aanzicht van dorpskernen en wijken.

Ook cultuur zorgt voor saamhorigheid in de samenleving. Cultuur is een breed begrip en kan voor iedereen anders zijn. Het kan gaan over gebouwen, traditionele feesten, een schilderij, dans, muziek of een beeldhouwwerk. Mensen drukken zichzelf uit door kunst of voelen zich fijn door het te ervaren. Voor Omzien! zijn cultuur en traditie belangrijk. Het zijn uitingen waarin onze historie en geschiedenis zich weerspiegelen: waar komen we vandaan? Hoe we ons (willen) voelen.. Omzien! zal cultuur en traditie dus van harte ondersteunen maar wel met gezond verstand. Met name

burgerinitiatieven die ontstaan vanuit de samenleving zelf kan rekenen op ondersteuning. Omzien! zal zich ook nadrukkelijk inzetten voor het behoud van ons Limburgs dialect, de Limburgse taal mag niet verloren gaan.

Omzien! maakt graag geld vrij voor cultuur-historische evenementen of dié vormen van kunst en cultuur waar volop aandacht voor is en die voor iedereen toegankelijk zijn. Omzien! is geen voorstander van het subsidiëren van kunst en cultuur die onbereikbaar is voor bepaalde groepen mensen.

Omzien naar een leven lang leren

Onderwijs is de sleutel tot de toekomst en bestaanszekerheid. Het levert immers een kwalificatie op die nodig is als voorbereiding op de arbeidsmarkt. Bovendien biedt het ondersteuning aan de talenten die ieder mens heeft. Omzien gelooft echter dat een papiertje niet zaligmakend is, sommige mensen zijn praktisch vaardig. Om iedereen een goede startkwalificatie te geven is minimaal een mbo-opleiding (of soortgelijk) noodzaak. Zowel het basisonderwijs als ook het voortgezet onderwijs zal dus niet alleen in moeten zetten op de standaard kwalificaties maar ook op talent en goede begeleiding daarbij. Omzien! is voorstander van een herijking van het huidige onderwijssysteem. Standaard onderwijsprofielen doen geen recht aan het talent van kinderen, hier is meer flexibiliteit en maatwerk nodig. Daarvoor zal de sector dan ook de financiële middelen moeten krijgen.

De afgelopen jaren ligt de focus, zowel vanuit de overheid als de samenleving op het volgen van Hoger of Universitair onderwijs. Als gevolg van de huidige crises is inmiddels overduidelijk dat er grote tekorten dreigen aan vaklieden. Ook kernberoepen de slager, de bakker, de verpleegster en de onderwijzer staan onder druk. Vooral de energietransitie vraagt om bij-, en omscholing. Er zijn tot 2030 zeker nog 10.000 mensen nodig. Omzien! maakt dus graag geld vrij om het MBO te ondersteunen zodat afgestudeerden kunnen bijdragen aan samenwerking met zowel het bedrijfsleven als het hoger onderwijs, op goede zorg om uitval te voorkomen en op de benodigde materialen voor goed praktijkonderwijs. Daarbij is het opzetten van een Limburgse Ambachtsacademie noodzaak en Omzien! is voorstander om hier middelen voor vrij te maken. Bewezen projecten die mensen weer een doel en toekomst geven in het leven dienen ondersteund te worden. Met name in Zuid-Limburg met name de regio Parkstad kent nog een hoge schooluitval en een hoge werkloosheid. Dit terwijl er wel voldoende werk is. De ambachtsacademie kan deze mensen helpen in omscholing en mensen een vak leren waar ze zich gelukkig bij voelen.

Geen enkele samenleving kan zonder vaklieden en daarom vraagt Omzien! speciale aandacht voor het MBO. Het MBO leidt immers deze vakmensen op waar nu juist grote tekorten zijn zoals in de bouw, de energietransitie, de zorg, kinderopvang, horeca en detailhandel. Ieder mens is uniek. Een goede startkwalificatie kan dus ook in de praktijk behaald worden.

Omzien! is verder trots op de vier Brightlandcampussen die in de Triple Helix zorgen voor vooruitgang en verbetering. De uitstekende samenwerking tussen onderwijs, het bedrijfsleven en de overheid leidt tot mooie innoverende projecten die Limburg vooruit helpen. Juist de mooie mix van de reeds aanwezige ervaring en vernieuwing door jongeren maakt dat de Brightlandcampussen bijdragen aan een goed vestigingsklimaat voor innoverende bedrijven. Limburg vergrijsst en heeft in verhouding een laag aantal kennisbanen, om hier verandering in te brengen is het vasthouden van jongeren voor de regio cruciaal voor de toekomst van Limburg. De Brightlandcampussen leveren een belangrijke bijdrage aan voornoemde doelstelling. Tegelijkertijd gaat er ieder jaar veel geld naar de campussen en is niet altijd duidelijk waar dit geld aan besteed wordt. De tijd die, vooraf bepaalde

onderdelen van, de campussen nodig hebben om echt op eigen benen te staan is lang en blijkt soms zelfs helemaal niet realistisch. Omzien! vindt dat er zeer zorgvuldig omgegaan moet worden met belastinggeld, de inzet van dit geld moet immers leiden tot een resultaat waar de Limburger iets aan heeft. Omzien! zal de campussen dus kritisch volgen en waar nodig ingrijpen.

Omzien! biedt ondersteuning aan de campussen maar doet dit wel met gezond verstand; als blijkt dat innovaties niets opleveren of de ingezette middelen niet leiden tot een verbetering van Limburg en haar inwoners zal Omzien! ook niet schromen financieel afstand te nemen van (delen) van de campussen. Omzien! ziet verder graag dat het MBO meer betrokken raakt bij de Brightlandcampussen.

Omzien naar gezondheid

Gezondheid is niet alleen het ontbreken van ziekte of gebrek, gezondheid zit ook in mentale weerbaarheid, in lekker in je vel zitten en iedere dag weer uitkijken naar de invulling van de dag, wat dat voor een ieder ook mag zijn. De enorme vlucht die technologische ontwikkelingen hebben genomen sinds het begin van de vorige eeuw is ongekend maar dat kwam ook met een prijs. We bewegen minder, eten te veel, te vet, te zoet en niet in balans. Dat leidt tot welvaartsziekten en het zijn dié ziekten die leiden tot ongekende zorgkosten. Tel daar de zorgkosten van het steeds ouder worden bij op en het plaatje is compleet. Nagenoeg iedere begroting, of die nu van de Rijksoverheid is, of die van gemeenten, laat zien dat de grootste uitgaven zit in zorg. Ook de huisartsenzorg staat onder grote druk en is nog teveel gericht op pleisters plakken. Ondanks dat er jarenlang gewaarschuwd werd is het reeds lang aangekondigde zorginfarct een feit. De rek is er uit.

De coronapandemie heeft een grote vinger in de pap gehad in de toch al kwetsbare zorgsector. De pandemie kwam onverwacht en is in het begin wellicht ook wat te luchtig opgepakt. Eenmaal in ons land was het hek van de dam. Bijna 18 mln. experts en een overheid die moest varen zonder kompas. Dan is het zoeken hoe, waar en wanneer ingrepen verlichting kunnen bieden. Na 2 jaar Corona wordt langzaam duidelijk wat er wel en wat er niet werkt. Corona heeft voor veel polarisatie gezorgd zowel tussen de mensen onderling maar ook tussen wetenschappers. Er is maar één ding van de crisis dat we zeker weten, jongeren, kwetsbare mensen en ondernemers hebben een zeer grote prijs betaald.

Omzien! is van gezond verstand en tegen polarisatie. Omzien! is van oplossingen die we samen vorm geven. Om die reden zal Omzien! niet meegaan in nieuwe lockdowns, avondklokken, maanpakken met mondklappers of verplichte vaccinaties noch gelooft Omzien! in een coronapaspoort als toegangsbewijs. Omzien! staat niet voor een splijting van de samenleving. Omzien! gelooft wel in maatregelen die draagbaar zijn voor een ieder en recht doet aan ieders belangen. Maatregelen die Omzien! daarbij kan omarmen zijn afstand houden, thuis blijven bij klachten, wegblijven bij kwetsbare mensen bij klachten, werken met tijdsblokken en een quota per winkel of horecagelegenheid, digitaal en/of thuis werken en uiteraard testen bij klachten.

Omzien! zal altijd oog en hart hebben voor kwetsbare mensen in de samenleving en hen die ziekte of overlijden treft. Met dat medeleven en solidariteit in gedachten moeten we niettemin zo realistisch zijn dat tijdens de pandemie de middelen om de kwaal te bestrijden erger waren dan de kwaal en dat kan ook nooit de bedoeling zijn. Eenzaam leven, eenzaam lijden en eenzaam sterven mag nooit meer gebeuren. Een gepolariseerde samenleving is niet de samenleving die Omzien! voorstaat.

Ziek zijn is van alle tijden en komt in vele vormen, dit zal altijd een risico blijven in de samenleving en er is niet aan te ontkomen. Omzien! pleit, met een eventuele volgende pandemie in het vizier, voor voldoende handen aan het bed, minder administratieve rompslomp, een hoger salaris voor alle zorgmedewerkers en ondersteunend personeel en speciale ziekenhuizen voor slachtoffers van een pandemie.

Verder moet zorg in algemeenheid gericht zijn op het gezond houden van mensen (preventie en aanpakken oorzaak) i.p.v. gericht op symptoombestrijding en achteraf handelen. Omzien! zal zich dan ook hard inzetten voor preventieve zorg en dat begint met het ontlasten van huisartsen door leefstijlcoaches en ondersteuners in te zetten binnen huisartsenpraktijken. Deze ondersteuners en coaches maar ook diëtisten en bewegcoaches moeten onderdeel uitmaken van het basispakket huisartsenzorg.

Gezondheid begint met bewustwording! Omzien! vindt dat er nog veel te weinig aan preventie wordt gedaan en dat is een gemiste kans. Omzien! vindt dat gezond voedsel meer betaalbaar moet worden en dat er een grotere stimulans moet komen om te sporten en te bewegen. Dat is van onmiskenbaar belang voor de fysieke en mentale gezondheid.

Hoewel sport zeker individueel beoefend kan worden is het in de kern een maatschappelijk en sociaal gebeuren. Bovendien kan iedereen het doen, van de allerkleinste peuter tot de oudste inwoners, gezond of met een beperking, arm of rijk. Tal van onderzoeken hebben ruimschoots bewezen dat de preventieve werking die uitgaat van sport en bewegen enorm is. Voor Omzien! is het dan ook zaak dat iedereen aan het sporten slaat en ook de mogelijkheid heeft tot sporten.

Limburg heeft de afgelopen jaren al tal van talenten en topsporters voortgebracht wat tevens ook zorgt voor vele mooie sportevenementen in onze Provincie. Daar moeten we op voortbouwen en in voorop lopen. In de afgelopen Statenperiode heeft er een enorme kapitaalsvernietiging plaatsgevonden door zowel de stekker uit Topsport Limburg te trekken als ook uit de opvolger Team Limburg Sport. Omzien! pleit voor het opnieuw instellen van een Topsportorganisatie binnen Limburg. Verder ondersteunt Omzien! graag de (boven)lokale sportevenementen die door en voor de inwoner van Limburg geïnitieerd worden. Ook het binnenhalen van de grotere sportevenementen kan op ondersteuning van Omzien! rekenen.

Sport en bewegen is de sleutel tot alles, het heeft niet alleen een preventie werking maar is boven alles leuk en gezond. Het maakt het hoofd leeg, geeft ontspanning en rust, het brengt sociale contacten en een 'wij-gevoel'. Iedereen kan, mag en moet zelfs meedoen, dat is het motto van Omzien!

Omzien naar duurzame energie en mobiliteit

Met het aannemen van het Klimaatakkoord van Parijs in 2015 en het Nederlandse Klimaatakkoord in 2019 is de energietransitie ingezet. De overstap naar een fossielvrije toekomst en een forse CO2 reductie is een zware operatie die breder is dan enkel de opwek van duurzame energie. Omzien! maakt zich sterk voor de energietransitie maar pakt ook deze transitie aan met een realistische kijk en gezond verstand. Omzien! baseert de transitie op vier pijlers.

1. bewustwording en daarmee besparen. Wat men niet verbruikt hoeft men niet op te wekken of te produceren. We zullen samen echt moeten consuminderen en meer kritisch zijn op wat we echt nodig hebben.

2. Voorlichting en informatie aan inwoners inzake de wijze waarop zij mee kunnen in de transitie bv. door energiecoaches. Er is tevens een belangrijke taak weggelegd voor bijvoorbeeld energieleveranciers, de technische installatiebedrijven, aannemers, hypotheekverstrekkers, makelaars, vergunningverleners enz.
3. De energietransitie moet haar tijd en beloop krijgen, met dwang wordt niets bereikt. Door mensen enthousiast mee te nemen in wat de transitie voor de eigen toekomst kan betekenen gaat het sneller en beter. Door uitfasering van wat niet wenselijk is (fossiele brandstoffen) en betaalbaarheid van wat wel wenselijk is (duurzame energie) zal de transitie als vanzelfsprekend plaatsvinden.
4. Door een goede energiemix en het benutten van koppelkansen; zo kan de agrarische sector helpen bij de productie van Groen Gas. Overdekte parkeerplaatsen met zonnepanelen kunnen laadpalen bedienen en waterstofstations voorzien. Mooi voorbeeld is de regio Venlo rondom de A73 met een enorme potentie aan zon-op-logistieke-daken, de glastuinbouw, de windmolens en de enorme kunstwerken langs de snelweg, een perfecte koppelkans.

Verder vindt Omzien! dat de zonneladder beter verankerd moet worden in de Omgevingsverordening zodat deze meer volgtijdelijk wordt. Dit betekent géén zonneparken op natuurgronden en géén zonneparken op goede landbouwgrond tenzij er zwaarwegende redenen zijn en de overige trappen volledig benut zijn. Omzien! is voor behoud van de gasinfrastructuur en vindt het de reinste kapitaalsvernietiging om deze te verwijderen. Omzien! zal zich dus verzetten tegen iedere vorm van dwang en tegen de voorgenomen wet om gemeenten een aanwijsbevoegdheid te geven waarmee inwoners gedwongen worden voor een verplichte warmtevoorziening te kiezen. Tenslotte moet energiearmoede alle aandacht krijgen, de grootste klappen vallen bij de mensen met de kleinste beurs en de slechtste huizen, dat kan nooit de bedoeling zijn. Iedereen moet mee kunnen doen en bovendien zit daar ook de grootste winst. Dit betekent concreet dat het fonds 'Duurzaam Thuis' er ook voor mensen moet zijn met een laag inkomen en/ of een negatieve BKR. Voor deze groep kan maatwerk toch een oplossing bieden en dient een persoonlijk gesprek gevoerd te worden. Hiertoe kan een risicofonds worden opgericht.

Zoals hierboven al kort aangestipt zal Omzien! zich met name speciaal inzetten voor koppel-, en win-win kansen. Ook bij de energietransitie zal er gehandeld moeten worden met gezond verstand in plaats van dwang. Met name voor de agrarische sector ligt er een uitstekende kans om via mestverwaarding tot Groen Gas productie te komen. Naast dit groene gas is het residu voor vele doeleinden in te zetten. Denk aan koemestkorrels en potgrond voor de tuin, Renure voor bemesting op maat voor de agrarische sector, ammoniak voor industriële doeleinden of zelfs isolatiemateriaal. Ook de vrijkomende warmte kan prima benut worden. Met name voor het buitengebied en de dichtbebouwde en oude stadskernen is Groen Gas te prefereren; CE Delft beaamde dit nogmaals in een recent verschenen rapport¹

Omzien! kan kort zijn over de inzet van kernenergie en dat is simpelweg nee.

Hoewel Omzien! zeker de voordelen kan zien, zoals betrouwbaar regelbaar vermogen binnen het energienet, is zij van mening dat er nog tal van andere mogelijkheden zijn om dit te bereiken. De enorme veiligheidsrisico's zijn gewoon te groot. Bovendien kan in Limburg een grote kerncentrale onvoldoende gekoeld worden en blijft de volgende generatie met het afval zitten. Dit is geen wenselijke situatie. Omzien! blijft toekomstige ontwikkelingen op dit gebied wel volgen en indien veiligheidsrisico's verminderen en er draagvlak blijkt zal Omzien! de wens voor kernenergie opnieuw evalueren.

Ook binnen de mobiliteitswereld bestaan er uitstekende koppelkansen voor de energietransitie. Wat te denken van al die berm, kunstwerken, tussen het spoor en zelfs op asfalt. Ook parkeerplaatsen kunnen prima overdekt worden met zonnepanelen. Sterker nog, in Frankrijk is dit al verplicht voor die plekken waar er meer dan 200 auto's geparkeerd kunnen worden. Het wiel hoeft niet opnieuw uitgevonden te worden maar laten we vooral leren van elkaar.

De Provincie staat aan de lat voor een goede basisinfrastructuur, Goede en veilige wegen, dito (snel)fietspaden en goed openbaar vervoer. Infrastructuur heeft binnen de Provincie het grootste budget en is een veelomvattend dossier met grote projecten. Niet zelden lopen deze projecten behoorlijk uit de klauwen en moet er fors wat belastinggeld bij. Lange procedures, bezwaarschriften, vergunningen en oplopende grondstofprijzen zijn allemaal voorbeelden van opdrijvende kosten. Omzien! vindt uiteraard als ieder ander mobiliteit en bereikbaarheid zeer belangrijk maar dit hoeft zich niet te uiten in steeds verder uitdijende wegen die gepaard gaan met enorme bedragen. Door de komst van o.a. elektrische fietsen en speedpedelecs, is het ook voor de langere afstand mogelijk om met de fiets naar het werk te gaan. Omzien! ziet dus meer heil in een uitstekend fietsnetwerk, deelauto's en zeer goed openbaar vervoer. Om er voor te zorgen dat ook de minder draagkrachtigen en/ of senioren voldoende kunnen participeren in werk en maatschappij is Omzien! voorstander van gratis OV voor senioren (AOW en pensioengerechtigden). Voor mensen die leven op 110% van het bijstandsniveau is een kortingstarief van 40% aanbevolen. Bijkomend positief effect is dat drukte in spitsuren vermeden wordt.

Voor het bedrijfsleven en de logistieke sector ziet Omzien! graag een betere benutting van het water en het spoor. Onder het motto 'de vervuiler betaalt' is een ophoging van de wegenbelasting niet bij voorbaat uitgesloten.

Omzien! ziet geen heil in uitbreiding van het wegennetwerk maar investeert liever in gezonde en groene opties. Voor Omzien! valt het vliegverkeer van MAA nadrukkelijk niet onder de basisinfrastructuur. Omzien! heeft volle aandacht voor de Maaslijn; Deze lijn, die voorziet in verdubbeling van het spoor tussen Roermond en Nijmegen, elektrificatie en een intercity tussen Maastricht en Nijmegen, is een al zeer langlopend project. Omzien! vindt het realiseren van deze lijn zeer belangrijk maar niet tegen elke prijs. Op enig moment is het wellicht nodig om de handen er van af te trekken en de realisatie van de Maaslijn terug te geven aan de Rijksoverheid en ProRail.

Omzien naar..... nieuwe politiek, democratie en dualisme.

De democratie is stuk en dualisme ook. Volksvertegenwoordigers worden steeds vaker betiteld als 'stemvee' door de vaak ijzere fractiedisciplines. De oppositie mag vier jaar lang haar woordje doen maar zal niets bereiken, de leden van de coalitiepartijen doen braaf wat de coalitie zegt, de eigen bestuurder onder vuur nemen is 'not done'.

De onopgeloste misstanden rondom bijvoorbeeld de Toeslagenaffaire en het Gronings Gas hebben de democratie verder flink onder druk gezet. Dit is niet de soort van democratie die Omzien! voorstaat. Bestuurders dienen geen verbintenis te hebben met de partijen uit het Parlement, zij dienen wel kennis te hebben van zaken en zich te verantwoorden op resultaten zoals dat ook in het bedrijfsleven plaatsvindt. Ook de Trias Politica staat onder druk en Omzien! ziet ook dat graag weer in ere hersteld. Omzien! zal zich inzetten voor het toetsen aan de Grondwet door de rechterlijke macht (Constitutioneel Hof). Hiervoor wordt artikel 120 van de Nederlandse Grondwet geschrapt. De rechterlijke macht is er ter bescherming van de burger, niet ter bescherming van de wetgevende macht.

Omzien! is geen voorstander van het houden van een referendum. Volksvertegenwoordigers zijn democratisch gekozen en geacht haar kiezer te dienen. De kiezer weet waar hij of zij voor staat. De kiezer mag erop vertrouwen dat de volksvertegenwoordiger de dossiers uitstekend beheerst en goed in de materie zit. Dat maakt dat besluitvorming verloopt met alle kennis die nodig is om tot een besluit te komen en maakt daarmee een referendum overbodig. Toch kan een zeer zwaarwegend dossier, zoals onlangs besluitvorming over Maastricht Aachen Airport, het nodig maken om een referendum te houden. Bij deze zwaarwegende en uitzonderlijke omstandigheden zal Omzien! een uitzondering maken en meegaan in een referendum, raadgevend dan wel bindend.

De algemene beginselen van behoorlijk bestuur staan al een tijdje flink onder druk, dualisme blijkt niet te werken onder coalitievorming en het vertrouwen van inwoners in de politiek is nagenoeg tot een nulpunt gedaald. De democratie lijkt stuk en moet hersteld worden. Omzien! is daarom voorstander van een extraparlamenteair college of een zakenkabinet. Omzien! ziet ook het liefst de afschaffing van het partijstelsel. Iedere volksvertegenwoordiger moet zonder last of ruggenspraak zijn of haar stem uit kunnen brengen. Omzien! gelooft in stevigere kaders en sancties wanneer een bestuurder zich schuldig maakt aan het berokkenen van schade aan inwoners door zowel doen als laten. De democratie moet hersteld worden en het dualisme terug, de overheid is er ter bescherming van de burger.

Omzien naar waardig wonen

Iedereen in Nederland heeft recht op een waardige, fatsoenlijke en passende woning. Door een aantal factoren staat het voldoen aan dat recht onder druk. Dan is er ook nog de problematiek van het schief wonen of het niet beschikbaar zijn van een passende woning. Het bouwen van enkel nieuwe woningen gaat niet snel genoeg door gebrek aan grondstoffen en een tekort aan bouwvaklieden. Een eenvoudige conclusie is dat de instroom van nieuwe inwoners sneller gaat dan dat Nederland kan bouwen. Doorgaan op de ingeslagen weg leidt tot ongekende huizenprijzen en wachtlijsten. Om de grootste nood te lenigen ziet Omzien! voordelen in (tijdelijke) Tiny houses die een oplossing kunnen bieden voor jongeren die wachten op een goede starterswoning. De VAB's (Vrijkomende Agrarische Bebouwing) kunnen prima omgebouwd worden naar seniorenhofjes en leegstaande kantoorpanden kunnen dienen als studentenwoning of kleine studio's. Omzien! ziet dus vooral heil in inbouw en is geen voorstander van bouwen in het buitengebied. Hiermee onttrekken wij enkel grond aan voedselvoorziening en natuur waardoor de opgave voor natuurrealisatie en voedselproductie alleen maar groter en moeilijker wordt.

Omzien! is ook geen voorstander van permanente bewoning van recreatiewoningen. Vanwege vigerende bestemmingsplannen is dit in bijna alle gevallen onmogelijk. Omzien! staat echter ook voor maatwerk en gezond verstand dus is Omzien! van mening dat in uitzonderlijke gevallen een maatwerkplan en/ of een incidentele gedoogsituatie mogelijk kan zijn.

Door oplopende grondprijzen is het bouwen van een sociale huurwoning praktisch niet meer haalbaar; Door de verkoop van woningen aan speculanten en beleggers zijn zowel prijzen van woningen als ook van huurprijzen door het dak geschoten. Bovendien groeit onze bevolking door (arbeids)migranten, expats en internationale studenten iedere vijf jaar met 50.000 tot 70.000 inwoners waardoor de woonmarkt verder onder druk komt te staan. Omzien! is dus voorstander van het verminderen van instroom (zie ook Asiel en Migratie). Omzien! is voorstander van de zelfwoonplicht maar is niet tegen een tweede woning als pensioenobject. Het bezit van deze tweede woning dient echter aan strenge voorwaarden te voldoen.

Omzien naar een veilige leefomgeving

Jezelf veilig voelen is een van de meest belangrijke onderdelen van het leven, naast voedsel, water en lucht de meest primaire behoefte. Een kind dat zich veilig voelt zal vertrouwen, zal de wereld gaan ontdekken en de vrijheid voelen dit te doen. Gaandeweg zal hij of zij de hand van pappa, mamma of de juffrouw los durven laten en durven vertrouwen op eigen kracht en kunnen. Dat werkt door in de toekomst, een veilig kind dat veilig opgroeit zal tot bloei komen en de weg in het leven vinden. Helaas is die veiligheid niet aan ieder kind gegeven. Ook niet aan alle volwassenen overigens. Een onveilige leefomgeving is dermate ontwrichtend en bedreigend dat de slachtoffers van een onveilige omgeving op enige dag zelf dader gaan worden. De start voor een veilige leefomgeving en een veilig land begint dus helemaal bij het begin. Voorkomen is beter dan genezen en daar is een lange adem voor nodig.

Inzetten op een veilige leefomgeving vanaf de geboorte, een kansrijke start, opgroeien zonder armoede of schulden en met dezelfde kansen voor iedereen is de eerste garantie voor een veilig leven. Daarnaast is de aanwezigheid van voldoende politie en boa's in de wijk, het dorp en op het platteland een must voor een veilige leefomgeving. Om die reden zal er uitbreiding nodig zijn van niet alleen het politieapparaat maar ook van bijvoorbeeld gezinscoaches of buddy's die - aanwezig in huis - een gezin langdurig begeleiden. Ook hier geldt, één gezin, één regisseur, één aanpak. Omzien! hecht dus zeer veel waarde aan veiligheid maar ook aan vrijheid en privacy. Het inzetten van vrijheidsbeperkende maatregelen die de privacy aantasten kan bij Omzien! rekenen op een zeer kritische blik.

Het politieapparaat krijgt steeds meer taken toebedeeld. De samenleving verhard, we zitten steeds dichter op elkaars lip waardoor burenruzies en opstootjes aan de orde van de dag zijn. Er zijn meer evenementen, meer inwoners en meer ondermijning met name op het platteland. De georganiseerde misdaad krijgt steeds meer voet aan de grond. Inbraken en berovingen nemen iets af maar daarvoor in de plaats is er steeds meer cybercriminaliteit en oplichting. Die ontwikkelingen gaan sneller dan het politieapparaat kan bijbenen. Dat vraagt om een flinke uitbreiding van niet alleen de wijkagenten maar ook specifieke rechercheurs. Omzien! staat voor het terughalen van de agent in ieder dorp of iedere wijk. Met name voorlichting aan de meest kwetsbare groepen omtrent cybercriminaliteit en oplichting is zeer wenselijk.

Om veiligheid te borgen maakt zowel de overheid als ook bedrijven en particulieren steeds vaker gebruik van cameratoezicht, toegangseisen, controle-, en volgsystemen. Omzien! is daar niet per definitie tegenstander van maar proportioneel. Het continu volgen van mensen middels allerlei controlesystemen of het mogelijk maken van het afluisteren van iedere burger zonder opgaaf van redenen en zonder tussenkomst van een rechter is voor Omzien! een brug te ver. Om die reden zal Omzien! zich fel blijven verzetten tegen de zogenaamde sleepwet, continu cameratoezicht, QR codes als toegangsbewijs, een Europese identiteit of een stuurbare en programmeerbare munteenheid. Het volgen en registreren van vele miljoenen onschuldige en niet verdachte personen om een enkele crimineel aan te pakken is disproportioneel en kan niet op de steun van Omzien! rekenen.

1. [Maatschappelijke waarde groengas. Casussen voor mobiliteit, industrie en gebouwde omgeving - CE Delft](#)